

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 611/2017-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. apríla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Milana Ľalíka a Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKČIA] a [REDAKČIA], obaja [REDAKČIA] [REDAKČIA], zastúpených advokátkou JUDr. Editou Gavorovou, Lombardiniho 22/B, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 42/2006 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČIA] a [REDAKČIA] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 42/2006 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava V p r i k a z u j e v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 42/2006 konať bez zbytočných priťahov.

3. [REDACTED] a [REDACTED] p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie každému v sume po 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré j e Okresný súd Bratislava V p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDACTED] a [REDACTED] p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 550,63 € (slovom päťstopäťdesiat eur a šesťdesiattri centov), ktorú j e Okresný súd Bratislava V p o v i n n ý vyplatiť na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Edity Gavorovej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. novembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie v záhlaví označených práv postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 42/2006, ktorý vo veci zaplattenia sumy 21 722,30 € s prísl. nerozhodol do podania sťažnosti.

2. Sťažovatelia žiadali vysloviť porušenie označených práv v konaní pred okresným súdom, prikázať mu konať bez zbytočných prietáhov, priznať im primerané finančné zadosťučinenie v sume 8 500 € a náhradu trov konania v sume 959,48 €.

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci vyjadril predseda okresného súdu, ktorý v liste zo 14. februára 2018 uviedol chronológiu procesných úkonov od 22. marca 2006 až do 23. januára 2018 a dodal, že k predĺženiu konania došlo z objektívnych dôvodov pre zložitosť veci (znalecké dokazovanie), ale aj tak ju uznal za dôvodnú za obdobie od roku 2009 do roku 2015, keď už vo veci koná plynulo; netrval na ústnom pojednávaní.

4. Sťažovatelia v replike z 19. januára 2018 zotrvali na sťažnosti a súhlasili s upustením od ústneho pojednávania.

5. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, pričom tento účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím vo veci (I. ÚS 543/2017).

6. Požiadavka rýchlosti súdneho konania sa stala ústavným princípom, pretože časový horizont toho, kedy sa účastníkovi dostáva konečné rozhodnutie vo veci, je neoddeliteľnou súčasťou práva na fair proces v jeho časovej dimenzii. Preto je vecou štátu organizovať svoje súdnictvo tak, aby princípy vyslovené v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru boli rešpektované a prípadné nedostatky v tomto smere (aj objektívneho charakteru) nešli na ťarchu účastníka, ale súdu.

7. Ústavný súd nie je súčasťou súdnej sústavy a neprislúcha mu právo dozoru nad rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov. Do rozhodovacej činnosti súdov je v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy ústavný súd oprávnený zasiahnuť iba vtedy, ak boli ich konaním alebo nadväzujúcim rozhodnutím porušené ústavou (dohovorom) zaručené základné práva a slobody sťažovateľov.

8. Ústavný súd preskúmal konanie na okresnom súde z pohľadu dôvodov namietaných v podanej sťažnosti a dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľov je dôvodná.

9. Ústavný súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach vyjadril, že medzi základné princípy právneho štátu patrí okrem iného aj právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. právo na vybavenie veci v primeranej lehote, ktoré je nedeliteľnou súčasťou základného práva na spravodlivý proces garantovaného v čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 6/2017).

10. Prietahy v konaní či neefektívna činnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jednorazový či

viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktoré v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje trvalé ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov. Z tej fakticity musí preto následne vyplynúť, že dôsledkom takého zásahu orgánu verejnej moci nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

11. K otázke posudzovania dĺžky konania a jej primeranosti (resp. neprimeranosti) sa tak opakovane pripomína, že túto nemožno vyjadriť numericky, lebo je podmienená objektívne charakterom prejednávanej veci a musí byť skúmaná s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, zložitost' veci, požiadavky na vykonávanie dokazovania v priebehu konania, ako i správanie účastníkov a samotného súdu; do úvahy je pritom nutné vziať i to, čo je pre sťažovateľov v konaní predmetom sporu, resp. jeho význam (porovnaj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko).

12. Záver o tom, či dĺžka konania je ešte primeraná a či už nie je, možno teda formulovať vždy s ohľadom na uvedené faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s ohľadom na okolnosti prípadu ide o priet'ahy neodôvodnené, t. j. či sú pričítateľné súdu, a teda zakladajúce porušenie práva na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov. Toto právo totiž nie je dotknuté, ak sú priet'ahy spôsobené výlučne konaním účastníka, prípadne ak ide o vec, keď dĺžka konania zodpovedá jej zložitosti. V takých prípadoch trvanie konania istú dobu spravidla nie je nedôvodné a potreba zásahu ústavného súdu nie je daná.

13. V posudzovanej veci však už nie je primárne prehliadnuteľné, že konanie o zaplatenie finančnej náhrady sťažovateľov pred okresným súdom trvá už od roku 2006 doteraz, teda vyše 12 rokov a stále nie je právoplatne meritórne rozhodnuté. Prekážky ďalšieho postupu v konaní nemožno uspokojivo odôvodniť ani zložitost'ou veci či potrebou nariadenia znaleckého dokazovania, pretože v uvedenej dobe musí byť každá vec

právoplatne skončená. Vzhľadom na túto extrémnu dĺžku konania ústavný súd nepovažoval vôbec za významné podrobnejšie skúmať príčiny týchto prietáhov, pretože ani právne či skutkovo náročnejší spor nesmie trvať v právnom štáte takú dlhú dobu; to naostatok uznal aj predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k podanej sťažnosti.

14. Ústavný súd vzhľadom na všetky uvedené dôvody uznal podmienky svojho zásahu do prietáhov v doterajšom konaní okresného súdu, vyslovil porušenie vo výroku uvedených základných práv a prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov (čl. 127 ods. 2 ústavy).

15. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné práva boli porušené, aj primerané finančné zadosťučinenie [čl. 127 ods. 3 ústavy, § 56 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. Ústavný súd uznal za odôvodnené priznať sťažovateľom primerané finančné zadosťučinenie každému v sume po 3 000 €, ktorú považoval s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu a predmet konania za primeranú k celkovej dĺžke konania.

16. Podľa čl. 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi, aby úplne alebo sčasti uhradil druhému účastníkovi jeho trovy konania. Aj v tejto veci sa ústavný súd rozhodol priznať sťažovateľom úhradu za dva úkony právnej služby v celkovej sume 550,63 €, pričom sumu uložil zaplatiť okresnému súdu na účet ich právnej zástupkyne (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu. Išlo o odmenu za dva úkony právnej služby v prospech sťažovateľov po 147,33 € zvýšenú o 50 %, plus 2-krát 8,44 € režijný paušál, plus 20 % DPH v sume 91,76 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. apríla 2018

